

Ohppiide ja ovddasteddjiide

Áigi boahkuhuvvot difterija, doanjegegeasáhaga, saidnangosahaga ja polio vuostá (dTp-IPV-boahku)

Našunála boahkuhanprográmmas fállojuvvoyit oahppit 10. luohkás (15–16 lagi) oažžut oðasmahttindosa boahkuheamis difterija, doanjegegeasáhaga, saidnangosahaga ja polio vuostá. Boahkuhanprográmmas addojit golbma dosa dáinna boahkuhemii vuosttaš golbma lagi máná eallimis ja oðasmahttindosa 2. luohkás. Bisuhan dihte buori suodjaleami fállo dál oðða oðasmahttindosa.

Dávddaid birra

Difterija lea fákka infekšuvdna bajit vuoinjähagain mii lea boahktán difterijabakterijain. Bakterijat ráhkadit mirkkoávdnsasiid mat dagahit ahte šliiveassi čoddagis bohtana nu ahte šaddá lossat vuognjat. Mirkkoávdnsasat sáhttet maid fallehit váibmo-, manimaš- ja nearvagođđosa. Dávddain sáhttá jápmít, ja dat gávdno muhttin osiin Eurohpás ja eará máilmmiosiin.

Doanjegegeasáhat (tetanus) boahktá bakterijas mii sáhttá gávdnot eatnamis. Bakterija ráhkada mirkkoávdnsasiid mat fallehit nearvafierpmi ja dagahit dehkiid doangin ja geasáhagaid mat bávččagit. Sáhttá njoammuduvvot go bakterija boahktá hávvái. Dávddas lea alla jámolašvuhta, muhto ii njoamo olbmox olbmui. Doanjegegeasáhat lea hárvvit Davvirikkain go lieggasat guovlluin.

Saidnangosahat (Pertussis) lea vuoinjähatvuolši mas dohppehaddá garrisit gosahahkii mii bistá guhká (6–12 vahku). Saidnangosahat sáhttá dagahit ahte njuoratmánán ja smávvamánán bisána vuoinjanaš, šaddá vuoinjähävuolši mii dagaha vuoinjähävigi, ja hárvenaš dilálašvuodain sáhttá maid jápmít. Dávda sáhttá dagahit guhkilmas givssiid stuorát mánáide ja rávisolbmuid. Lea hui njoammu dávda – lagabui 100 % buohccájedje dávddain ovdal boahkuhišgođiimet.

Poliomyeliitta lea virusdávda mii dábálaččat addá nuorvodávdamearkkaid, bákčasiid rupmašii dahje čoalasvigi. Dat sáhttá dagahit vuoinjähävuolši (encefalitt) ja sáhttá dagahit bistevas lámisvuoda. Sáhttá jápmít. Norggas ii leat dál polio, muhto olbmot geat eai leat boahkuhuvvon sáhttet njoammuduvvot mátkkiin ja nu sáhttet njoammudit earáid geat eai leat boahkuhuvvon go bohtet ruoktut.

Boahkuheami birra

Boahkuheapmi mii geavahuvvo lea Repevax. Soapmásat vásihit ahte boahkobáiki ruvssoda, bávččaga ja bohtana. Muhttimat ožžot geahppa febera. Eanet dieđut vejolaš Repevax liigeváikkhusaid birra gávdnojít Stáhta dálkkasdoaimmahaga neahtasiidduin www.legemiddelsok.no (Girjedárogillii).

Muitte addit dieđuid dearvvašvuodabuohccidivššárii

Muital jus mánás leat allergijat dahje jus sus ovdal lea leamaš allergijalaš reakšuvdna dálkasiidda dahje boahkuide. Atte maiddá dieđu jus mánna lea boahkuhuvvon doanjegegeasáhaga vuostá manjimuš lagi dahje oažžu allergijadálkasa (hyposensibiliserema). Eanet dieđut leat gávdnamis neahtasiiddus: <https://www.fhi.no/om-bvp>

Boahkuheapmi lea plánejuvvon: Dáhton: _____ Dii: _____ Báiki: _____

Dearvvašvuodabuohccidivššár: _____ Telefovdnanummir: _____

Gaikko dácko: _____

Oahppi namma: _____ Riegádandáhton: _____ Luohkká: _____

Mun/moai háliidetne ahte mu/munno mánna:

- galgá boahkuhuvvot difterija, tetanus, saidnangosahaga ja polio vuostá
- ii galgga boahkuhuvvot difterija, tetanus, saidnangosahaga ja polio vuostá

Ovddasteaddji geas lea váhnenovddasvástádus: Eadni Áhčči Eará olmmoš

Ovddasteaddji olles namma (čále čielgasit): _____

Ovddasteaddji vuolláičála: _____ Telefovdnanummir: _____

Ásshágullevaš dearvvašvuodadieđut máná birra: